

*Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.*  
*Ефективна економіка. 2025. № 2.*

**DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.2.12>**

**УДК 339.13:796(477)**

*Т. І. Ткаченко,*

*д. е. н., професор, завідувач кафедри туризму та менеджменту креативних індустрій, Державний торговельно-економічний університет*

*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4179-5869>*

*Ю. Б. Забалдіна,*

*к. е. н., доцент, доцент кафедри туризму та менеджменту креативних індустрій, Державний торговельно-економічний університет*

*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2741-5604>*

*Н. О. Роскладка,*

*д. е. н., професор, професор кафедри туризму та менеджменту креативних індустрій, Державний торговельно-економічний університет*

*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7333-4050>*

*А. М. Клімова,*

*к. пед. н., доцент, доцент кафедри туризму та менеджменту креативних індустрій, Державний торговельно-економічний університет*

*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3162-5305>*

**СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ  
ЕФЕКТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ РИНКУ СПОРТИВНИХ ТОВАРІВ  
І ПОСЛУГ УКРАЇНИ**

*T. Tkachenko,*

*Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Tourism and Management of Creative Industries, State University of Trade and Economics*

*Yu. Zabaldina,*

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Tourism and Management of Creative Industries,  
State University of Trade and Economics*

*N. Roskladka,*

*Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Tourism and Management of Creative Industries, State University of Trade and Economics*

*A. Klimova,*

*PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Tourism and Management of Creative Industries,  
State University of Trade and Economics*

## **STATISTICAL ANALYSIS AS A TOOL FOR EFFECTIVE MANAGEMENT OF THE UKRAINIAN SPORTS GOODS AND SERVICES MARKET**

*У статті проведено комплексний статистичний аналіз ринку спортивних товарів і послуг в Україні, що включає оцінку кількості суб'єктів, зайнятості, рентабельності та обсягів реалізованої продукції. Визначено основні види економічної діяльності у цій сфері, проаналізовано динаміку кількості суб'єктів, зайнятості, рентабельності підприємств та обсягів реалізованої продукції. Ринок демонструє нестабільність, обумовлену пандемією, воєнними діями та змінами у попиті. Виявлено, що освітній сектор має високий потенціал розвитку, тоді як сектор прокату товарів скорочується. Зроблено висновки щодо важливості цифровізації та інновацій для стабільності ринку. Запропоновано підвищення ефективності через державно-приватне партнерство, нові бізнес-моделі та адаптацію до*

*міжнародних стандартів. Перспективи подальших досліджень включають оцінку впливу цифрових технологій та соціальних факторів на розвиток спортивної індустрії.*

*The article provides a comprehensive statistical analysis of the Ukrainian sports goods and services market, focusing on key economic indicators such as the number of business entities, employment levels, profitability, and sales volumes. The study identifies significant market instability caused by multiple external and internal factors, including the COVID-19 pandemic, ongoing war, and shifting consumer demand. Despite these challenges, the sports education sector exhibits considerable growth potential, reflecting an increasing interest in professional training and fitness-related services. Conversely, the rental sector has been experiencing a steady decline, which may indicate structural market shifts and changing consumer preferences toward direct ownership or alternative service models.*

*The analysis highlights the crucial role of digitalization and innovation in ensuring market stability and future development. The integration of digital platforms, smart sports equipment, and virtual training solutions has the potential to enhance business resilience and improve service delivery. Additionally, public-private partnerships and adaptive business models are recommended to enhance industry competitiveness and sustainability. Aligning the sector with international standards and global trends will be essential for fostering long-term growth and attracting investment. The research also underscores the importance of policy interventions aimed at creating a favorable regulatory environment, incentivizing technological adoption, and supporting small and medium-sized enterprises (SMEs) operating in the sector.*

*Furthermore, the study emphasizes the need for deeper research into the effects of digital transformation, economic fluctuations, and social changes on the Ukrainian sports industry. Understanding these trends is critical for developing policies that support business adaptation, market expansion, and consumer*

engagement. The findings suggest that leveraging technology, optimizing business structures, and fostering collaboration between private enterprises and government institutions can significantly contribute to a more stable and dynamic sports market. A more data-driven approach to market analysis will allow businesses to anticipate consumer trends more effectively and adjust their strategies accordingly. The role of corporate social responsibility (CSR) in promoting sustainable business practices and fostering community engagement within the sports industry is another avenue for further exploration. Future studies should also examine the long-term economic impact of geopolitical instability on sports-related industries and identify best practices for ensuring resilience in times of crisis.

Ultimately, the research offers valuable insights for policymakers, business leaders, and industry stakeholders, providing a framework for fostering a competitive, resilient, and innovative sports goods and services market in Ukraine. By addressing both macroeconomic and sector-specific challenges, this study lays the groundwork for strategic decision-making aimed at enhancing economic contributions, improving service quality, and ensuring long-term industry viability.

**Ключові слова:** ринок спортивних товарів і послуг, статистичний аналіз, економіка спорту, маркетинг спорту.

**Keywords:** market of sports goods and services, statistical analysis, sports economics, sports marketing.

**Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.** Технологічний прогрес і зміни в попиті перетворюють світовий і національні ринки спортивних товарів і послуг на вагомий сектор економіки, який швидко розвивається, і вимагає надійної статистичної бази для оцінки його динаміки та оптимізації прийняття рішень. Присвячені цьому питанню наукові дослідження переважно охоплюють теоретичні підходи розвитку ринку та

його окремих секторів, проблеми поведінки споживачів, торкаються економічної динаміки галузі. При цьому більшість досліджень не базується на чіткому визначенні структури ринку, індикаторів його розвитку що в цілому унеможлиблює визначення внеску спортивної індустрії до економіки країни. Все вищезазначене актуалізує потребу у проведенні цього дослідження.

***Аналіз останніх досліджень і публікацій.*** Упродовж останнього десятиліття ринок спортивних товарів і послуг став предметом численних досліджень як в Україні, так і за її межами. Ці дослідження висвітлювали різні аспекти розвитку галузі, включаючи економічні, соціальні, маркетингові та інноваційні підходи до її функціонування. Так, численні наукові праці фокусувались на впливі глобалізації на спортивну індустрію та трансформацію бізнес-моделей компаній, що працюють у цій галузі [1]; економічній динаміці окремих секторів ринку галузі [2]; маркетингових аспектах діяльності суб'єктів ринку [3]; зв'язку розвитку спортивної індустрії та спортивних досягнень [4]; поведінкових аспектах споживчої поведінки на ринку спортивних товарів [5]; впливу цифровізації на ринок спортивних послуг і товарів [6]. Багато уваги в дослідженнях приділено впливу на ринок пандемії COVID-19 [7]

Огляд літератури свідчить, що ринок спортивних товарів і послуг активно досліджується в різних аспектах, проте в контексті України спостерігається дефіцит комплексних статистичних аналізів. Це створює можливості для подальших досліджень, які б враховували особливості системи державної статистики України та специфіку українського ринку.

***Формулювання цілей статті (постановка завдання).*** Метою статті є пошук методологічного підходу для статистичної оцінки ринку спортивних товарів і послуг на базі існуючої системи статистики України, проведення статистичного аналізу ринку спортивних товарів і послуг в Україні для визначення основних тенденцій, структурних змін, рівня попиту та

пропозиції, а також ідентифікації ключових факторів, що впливають на розвиток цього сектору економіки.

***Виклад основного матеріалу дослідження.*** Отже, першочерговим завданням у контексті цього дослідження є визначення набору видів економічної діяльності, суб'єкти яких розглядаються системою національної статистики як суб'єкти ринку спортивних товарів і послуг. Основним державним статистичним спостереженням України (ДСС), націленим на «формування інформації щодо структури суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності та розмірами для інформаційного забезпечення аналізу структури економіки країни (регіону), оцінки конкурентоздатності й продуктивності суб'єктів господарювання, відстеження тенденцій їх розвитку, забезпечення інформаційних потреб статистики національних рахунків» [8, 9], є спостереження «Структурні зміни в економіці країни та її регіонів». У рамках нього у тому числі збирається статистична інформація щодо кількості суб'єктів господарської діяльності, кількості зайнятих і найнятих працівників, обсягів реалізованої та виробленої продукції (товарів і послуг) суб'єктів господарювання, валового операційного доходу і маржі, витрат на виробництво, доданої вартості за витратами на виробництво у розрізі видів економічної діяльності. Отже, агрегування тих видів економічної діяльності, що залучені до системи взаємодії попиту та пропозиції на товари, призначені для занять спортом, фізичною активністю та відпочинком, а також на послуги, що забезпечують їх використання, включаючи тренування, організацію спортивних заходів, обслуговування спортивної інфраструктури, фітнес-клуби, реабілітаційні центри та інші пов'язані послуги, дозволяє зробити оцінку внеску спорту як сектора економіки в загальний економічний розвиток. У таблиці 1 наведено 8 видів економічної діяльності згідно КВЕД-2010, які залучені до виробництва спортивних товарів і послуг.

**Таблиця 1. Види економічної діяльності за КВЕД-2010, залучені до виробництва спортивних товарів і послуг**

| №  | Вид економічної діяльності                                           | Код за КВЕД –2010 | Пояснення до класу КВЕД                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|----|----------------------------------------------------------------------|-------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. | Виробництво спортивних товарів                                       | 32.30             | Виробництво інвентарю та устаткування для спорту, спортивних ігор на відкритому повітрі та в закритих приміщеннях, із будь-яких матеріалів, в тому числі жорстких, м'яких і надувних м'ячів, ракеток, биток і ключок, лиж, палиць тощо, лижних черевиків, вітрильних дощок (віндсерферів) і дощок для серфінгу, приналежностей для спортивного рибальства, приналежностей для полювання, альпінізму тощо; виробництво спортивних шкіряних рукавичок і спортивних головних уборів, басейнів для плавання, басейнів для веслування тощо, льодових, роликових ковзанів тощо; луків і стріл, устаткування гімнастичних залів, фітнес-центрів або атлетичного устаткування    |
| 2. | Роздрібна торгівля спортивним інвентарем у спеціалізованих магазинах | 47.64             | Роздрібна торгівля спортивними товарами, рибальським оснащенням, туристичним спорядженням та інвентарем, човнами та велосипедами                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 3. | Прокат товарів для спорту та відпочинку                              | 77.21             | Прокат товарів для спорту та відпочинку, в тому числі яхт, каное та вітрильних човнів, велосипедів, пляжних стільців і парасольок, іншого спортивного устаткування, лиж                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 4. | Освіта у сфері спорту та відпочинку                                  | 85.51             | Спортивне навчання у групах та індивідуально, спортивні цілодобові та денні табори, спортивне навчання, гімнастичне навчання, навчання їзди верхи в академіях і школах, навчання плаванню, послуги професійних спортивних інструкторів, учителів, тренерів, навчання бойовим мистецтвам, навчання грі в карти (наприклад, у бридж), навчання йозі                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 5. | Функціонування спортивних споруд                                     | 93.11             | Функціонування закритих і відкритих об'єктів із проведення спортивних заходів: футбольних, хокейних стадіонів, стадіонів для гри в крикет і регбі, бігових доріжок для собак, коней тощо, плавальних басейнів і стадіонів, стадіонів для занять легкою атлетикою, стадіонів і арен для зимових видів спорту, льодових арен для хокею, арен для боксу, полів для гри в гольф, доріжок для боулінгу, організацію та проведення спортивних заходів просто неба й у приміщеннях для професіоналів або аматорів                                                                                                                                                               |
| 6. | Діяльність спортивних клубів                                         | 93.12             | Діяльність спортивних клубів, професійних, напівпрофесійних або аматорських і які надають своїм членам можливість брати участь у спортивних заходах.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 7. | Діяльність фітнес-центрів                                            | 93.13             | Діяльність клубів фітнесу та бодібілдингу                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 8. | Інша діяльність у сфері спорту                                       | 93.19             | Діяльність зі сприяння та підготовки спортивних заходів при наявності або відсутності спортивних споруд, діяльність самостійних спортсменів і атлетів, суддів, хронометражистів тощо, діяльність спортивних ліг і регулюючих органів, діяльність, яка стосується проведення спортивних заходів, діяльність стаєнь для утримання скакових і бігових коней, псарень для утримання бігових собак і гаражів для спортивних гоночних автомобілів; мисливство як вид спорту або відпочинку та надання пов'язаних із ним послуг, діяльність заповідників для спортивного рибальства; послуги гірських провідників, допоміжну діяльність зі спортивного рибальства та мисливства |

*Джерело: створено авторами за даними [10]*

Варто зазначити, що наведений у таблиці 1 перелік не є вичерпним, оскільки деякі виробництва включені до складу більш широких класів економічної діяльності як один з багатьох видів (тобто, не всі види діяльності цього класу відносяться до виробництва спортивних товарів і послуг). Таким чином, до таблиці 1 не увійшли: виробництво вітрил (КВЕД 13.92), виробництво спортивного одягу (14.19), виробництво лимарно-сідельних виробів і зброї та виробництво батогів і хлистів для їзди верхи (15.12), виробництво спортивного взуття (крім лижних черевиків) (15.20), виробництво спортивної зброї та боєприпасів (25.40), виробництво металевих гир для важкої атлетики (25.99), виробництво спортивних транспортних та інших засобів, крім тобоганів, саней тощо (30), виробництво човнів (30.12), виробництво більярдних столів (32.40), ремонт спортивних товарів (95.29), надання в оренду прогулянкових човнів та яхт без екіпажу (50.10 та 50.30), функціонування лижних підйомників (49.39), діяльність гірськолижних треків (93.29). Однак, за нинішньої системи державної статистики України, статистично виокремити ці виробництва не є можливим.

Маючи розуміння того, суб'єкти яких саме видів господарської діяльності беруть участь у задоволенні попиту на спортивні товари і послуги, можемо аналізувати структуру та динаміку основних показників – кількість суб'єктів, чисельність зайнятих у кожному з секторів, обсяги реалізації товарів і послуг, рентабельність та інші.

Початковим індикатором ринку є кількість його суб'єктів і фірмова структура ринку. З таблиці 2 видно, що ринок характеризується певною нестабільністю, з періодичними зростаннями і значними падіннями кількості суб'єктів. Такі коливання пов'язані із низкою внутрішніх та зовнішніх чинників, як то криза пандемії 2020 року, російська воєнна агресія 2022 року, зростання моди на активний спосіб життя, популярністю технологічних інновацій тощо. Бачимо, що освітній сектор демонструє високу динаміку, постійне зростання кількості суб'єктів, а отже – інтенсифікацію конкуренції, тоді як сектор прокату товарів для спорту та відпочинку показує від'ємні середні темпи зростання, що свідчить про реструктуризацію ринку. Найбільше спадів спостерігалось у 2021/2022 році - падіння зафіксовано у всіх секторах.

**Таблиця 2. Темпи зростання кількості суб'єктів ринку спортивних товарів і послуг, %**

| Вид економічної діяльності                                           | 2014 / 2015 | 2015 / 2016 | 2016 / 2017 | 2017 / 2018 | 2018 / 2019 | 2019 / 2020 | 2020 / 2021 | 2021 / 2022 | 2022 / 2023 |
|----------------------------------------------------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Виробництво спортивних товарів                                       | 5,7         | -4,0        | 13,1        | 13,2        | 3,6         | 7,7         | -0,7        | -13,5       | 9,1         |
| Роздрібна торгівля спортивним інвентарем у спеціалізованих магазинах | -12,4       | 0,6         | 2,6         | 8,6         | 9,0         | 9,8         | -2,2        | -11,4       | 3,3         |
| Прокат товарів для спорту та відпочинку                              | -5,9        | -2,8        | -3,6        | -2,5        | 4,2         | -9,7        | 12,1        | -16,7       | 11,9        |
| Освіта у сфері спорту та відпочинку                                  | -0,7        | 1,1         | 9,2         | 18,9        | 19,5        | 3,6         | 2,9         | -11,0       | 36,7        |
| Функціонування спортивних споруд                                     | 30,4        | -12,9       | 2,0         | 5,1         | 9,1         | 1,3         | -9,7        | -26,7       | 12,2        |
| Діяльність спортивних клубів                                         | 7,0         | -0,4        | 3,4         | 21,7        | 13,0        | 12,1        | 4,0         | -18,2       | 15,7        |
| Діяльність фітнес-центрів                                            | 2,0         | -1,6        | 3,0         | 14,3        | 13,4        | 15,6        | 1,8         | -10,1       | 16,9        |
| Інша діяльність у сфері спорту                                       | 8,7         | -10,2       | -12,8       | -5,5        | 2,2         | -7,3        | 1,8         | -14,9       | 39,0        |

*Джерело: розраховано авторами за даними Державної служби статистики України*

Важливо відмітити, що частка ФОП у загальній кількості суб'єктів підприємництва у 2023 склала понад 80% у всіх секторах ринку, окрім функціонування спортивних споруд, з чого робимо висновок про представленість ринку переважно малим, рідше – середнім, бізнесом, високу конкуренцію в секторах.

**Таблиця 3. Частка ФОП у загальній кількості суб'єктів підприємництва, 2023 р.**

| Вид економічної діяльності               | Частка ФОП, % | Вид економічної діяльності       | Частка ФОП, % |
|------------------------------------------|---------------|----------------------------------|---------------|
| виробництво спортивних товарів           | 81,9          | функціонування спортивних споруд | 47,6          |
| роздрібна торгівля спортивним інвентарем | 97,9          | діяльність спортивних клубів     | 86,5          |
| прокат товарів для спорту та відпочинку  | 94,1          | діяльність фітнес-центрів        | 95,0          |
| освіта у сфері спорту та відпочинку      | 97,4          | інша діяльність у сфері спорту   | 86,4          |

*Джерело: побудовано за даними Державної служби статистики України*

Аналізуючи зайнятість в секторах ринку можна стверджувати, що до 2018 року спостерігалось поступове зростання зайнятості у ключових секторах, тобто бізнес укрупнювався (Табл.4). Після 2018 року спостерігається загальна тенденція до скорочення зайнятості, можливо, через зміни в економічному середовищі або попиті на послуги. Фітнес-центри залишаються лідерами за зайнятістю, що свідчить про стабільний попит на послуги у сфері здоров'я та активного способу життя. Скорочення у сфері освіти та прокату може бути пов'язане зі зменшенням попиту у тому числі, пов'язаним із розповсюдженням мобільних за стосунків, ШІ тощо.

**Таблиця 4. Кількість зайнятих працівників у суб'єктів господарювання на ринку спортивних товарів і послуг, 2014-2023 рр., к-ть осіб**

| Вид економічної діяльності                                           | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
|----------------------------------------------------------------------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| Виробництво спортивних товарів                                       | 2328 | 2219 | 2084 | 2469 | 2846 | д/в  | 2468 | 2197 | д/в  | д/в  |
| Роздрібна торгівля спортивним інвентарем у спеціалізованих магазинах | 3751 | 2992 | 3193 | 3287 | 3887 | д/в  | д/в  | д/в  | д/в  | д/в  |
| Прокат товарів для спорту та відпочинку                              | 965  | 868  | 917  | 953  | 1129 | д/в  | д/в  | д/в  | д/в  | д/в  |
| Освіта у сфері спорту та відпочинку                                  | 1223 | 1132 | 1200 | 1504 | 2097 | 2430 | 2199 | 2222 | 1778 | 2444 |
| Функціонування спортивних споруд                                     | 4137 | 5263 | 5903 | 5441 | 5027 | 5402 | 4629 | 4709 | 3352 | 3237 |
| Діяльність спортивних клубів                                         | 4547 | 4369 | 4425 | 4377 | 5464 | 5731 | 5547 | д/в  | 4837 | д/в  |
| Діяльність фітнес-центрів                                            | 4246 | 4208 | 3936 | 4499 | 6044 | 6123 | 6381 | д/в  | 4470 | 5093 |
| Інша діяльність у сфері спорту                                       | 5835 | 5604 | 4491 | 4005 | 4048 | 3921 | 3489 | 3710 | 2736 | д/в  |

д/в – дані відсутні

Джерело: розраховано авторами за даними Державної служби статистики України

Надзвичайно важливим індикатором ринку, зокрема попиту, є показник обсягу реалізованих товарів/послуг (Табл.5). До 2018 року більшість секторів демонстрували стабільний щорічний приріст, за деякими винятками. Вже у 2017/2018 році всі сектори мали зростання, причому найбільш стабільно зростали виробництва спортивних товарів, адже саме там видно найменшу варіативність цього показника. Тобто, можна стверджувати, що до 2018 року ринок розвивався стабільно, з поступовим зростанням більшості секторів. Коливання були мінімальними та пов'язаними з окремими секторами.

Важливим є те, що до 2018 року зміни в обсягах послуг корелювали зі зростанням кількості суб'єктів господарювання, що свідчить про залежність масштабів ринку від кількості гравців. Нажаль, статистика п'яти секторів з восьми аналізованих за показником обсягів реалізованих товарів / послуг була припинена з 2018 року, отже далі ми можемо судити лише про освітні послуги, діяльність спортивних споруд і фітнес-центрів. Отже, динаміка попиту загалом позитивна, але залежить від специфіки сектору. Стабільні сектори демонструють поступове зростання, тоді як високі коливання характерні для нішевих сфер. Стабільність сектору виробництва може бути обумовлена постійним попитом на товари, прокату - популярністю оренди товарів як альтернативи купівлі. Значний спад 2022 року очевидно пов'язаний з впливом воєнних дій.

**Таблиця 5. Темпи зростання обсягів реалізованої продукції суб'єктів ринку спортивних товарів і послуг, %**

| Вид економічної діяльності                                           | 2014 / 2015 | 2015 / 2016 | 2016 / 2017 | 2017 / 2018 | 2018 / 2019 | 2019 / 2020 | 2020 / 2021 | 2021 / 2022 | 2022 / 2023 |
|----------------------------------------------------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Виробництво спортивних товарів                                       | 20,9        | 25,7        | 42,0        | 26,7        | д/в         | д/в         | 19,7        | д/в         | д/в         |
| Роздрібна торгівля спортивним інвентарем у спеціалізованих магазинах | 19,9        | 86,5        | -17,3       | 97,7        | д/в         | д/в         | д/в         | д/в         | д/в         |
| Прокат товарів для спорту та відпочинку                              | 80,6        | -2,0        | 42,4        | 40,2        | д/в         | д/в         | д/в         | д/в         | д/в         |
| Освіта у сфері спорту та відпочинку                                  | 20,2        | 67,0        | 41,8        | 49,3        | 55,4        | 12,0        | 50,4        | -94,5       | 47,3        |
| Функціонування спортивних споруд                                     | 14,8        | 39,8        | 21,1        | 1,8         | 32,9        | -35,4       | 80,9        | -50,9       | 48,6        |
| Діяльність спортивних клубів                                         | 3,4         | -12,9       | 72,6        | 49,3        | -18,9       | 4,8         | д/в         | д/в         | д/в         |
| Діяльність фітнес-центрів                                            | 27,4        | 9,4         | 32,6        | 24,7        | 34,5        | 6,1         | д/в         | д/в         | 10,5        |
| Інша діяльність у сфері спорту                                       | 8,8         | 57,9        | -7,1        | 16,8        | 15,7        | -20,5       | 45,6        | -64,9       | д/в         |

д/в – дані відсутні

Джерело: розраховано авторами за даними Державної служби статистики України

Аналіз рентабельності діяльності підприємств, наведений у таблиці 6, показує, що різкі коливання рентабельності спостерігалися у більшості секторів, з мінімальними та максимальними значеннями, що значно відрізнялися між роками. Найбільш стабільними сектором виявився сектор, пов'язаний із функціонуванням спортивних споруд та прокатом товарів для спорту та відпочинку. Нагадаємо, що останній демонстрував стабільне скорочення кількості суб'єктів. Натомість найбільшу варіативність демонстрували сектори, пов'язані із виробництвом спортивних товарів та низка суб'єктів, «захованих» у секторі «інша діяльність у сфері спорту».

Щодо 2023 року, то найвищу рентабельність у 2023 році показав сектор роздрібної торгівлі спортивним інвентарем (41.3%), що свідчить про відновлення попиту на спортивні товари після пандемічних обмежень. А от сектор освіти мав найгірший показник рентабельності (-10.1%), що може бути пов'язано зі зменшенням попиту на освітні послуги у зв'язку з масовою міграцією українців за кордон або збільшенням витрат спортивних освітніх закладів. З макроекономічними факторами можна пов'язати також низьку рентабельність фітнес-центрів (-5.5%).

**Таблиця 6. Рівень рентабельності всієї діяльності підприємств, 2014-2023 рр., %**

| Вид економічної діяльності                                           | 2014  | 2015  | 2016  | 2017  | 2018 | 2019  | 2020  | 2021  | 2022  | 2023  |
|----------------------------------------------------------------------|-------|-------|-------|-------|------|-------|-------|-------|-------|-------|
| Виробництво спортивних товарів                                       | 20,5  | 14,4  | 8,9   | д/в   | д/в  | д/в   | -1,5  | 85,1  | -0,8  | 4,5   |
| Роздрібна торгівля спортивним інвентарем у спеціалізованих магазинах | 33,3  | -9,9  | д/в   | -21,5 | д/в  | д/в   | д/в   | 30,5  | 29,9  | 41,3  |
| Прокат товарів для спорту та відпочинку                              | -13,6 | -50,7 | -23,8 | -11,0 | д/в  | д/в   | д/в   | -9,9  | -24,2 | -8,8  |
| Освіта у сфері спорту та відпочинку                                  | -34,1 | -24,2 | -18,6 | -8,2  | -0,5 | 38,7  | -0,4  | -4,0  | -6,4  | -10,1 |
| Функціонування спортивних споруд                                     | -25,3 | -17,4 | -13,9 | -6,2  | 0,2  | 7,3   | -17,9 | -2,0  | -12,8 | -5,1  |
| Діяльність спортивних клубів                                         | -41,3 | -25,8 | -21,3 | -31,4 | -7,3 | -2,4  | -16,2 | -18,7 | -19,6 | -6,2  |
| Діяльність фітнес-центрів                                            | -62,9 | -44,5 | -43,6 | -22,9 | -1,4 | 4,7   | -13,9 | 10,1  | -36,1 | -5,5  |
| Інша діяльність у сфері спорту                                       | 73,6  | -12,7 | 47,7  | -2,0  | -3,7 | -34,9 | -2,2  | -5,8  | -9,4  | -7,5  |

*Джерело: розраховано авторами за даними Державної служби статистики України*

Таким чином, позитивні тренди в секторах з високим попитом, таких як роздрібна торгівля, можуть бути спричинені адаптацією бізнесу до нових реалій та зростанням споживчого інтересу до активного способу життя, тоді як негативні тренди у фітнес-центрах і освітніх послугах можуть бути пов'язані з конкуренцією онлайн-сервісів та зростанням витрат.

*Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.* Таким чином, певна нестабільність ринку зумовлена низкою чинників, у тому числі – пандемічними обмеженнями, воєнними діями, технологічними та поведінковими змінами. Найбільш стабільним можна визнати сектор виробництва спортивних товарів, тоді як сектор прокату товарів для спорту та відпочинку зазнає від'ємних середніх темпів зростання по багатьма показникам. Значний попит на тренерські послуги та спортивні навчальні програми зумовлює розвиток сектора спортивної освіти, хоча його суб'єкти більшою мірою є нерентабельними.

2018 рік став для більшості секторів переломним, адже до цього моменту вони демонстрували стабільне зростання, що виразилось насамперед із збільшенням кількості суб'єктів господарювання. Технологічні та поведінкові зміни спричинили скорочення зайнятості у період після 2018 р., а в подальшому на процеси вплинули і більш суттєві чинники зовнішнього середовища.

Наразі можна стверджувати, що недостатня деталізація статистики за видами економічної діяльності ускладнює аналіз ринку, тому поглиблення статистичного аналізу є важливим напрямом подальших розвідок у цьому напрямі.

Ще одним завданням подальших розвідок є використання методології аналізу на основі галузевих класифікаторів (КВЕД-2010) для уточнення внеску спортивної індустрії в економіку. Не менш актуальним можна вважати і дослідження впливу воєнних дій, зокрема оцінка змін попиту на спортивні товари та послуги в умовах економічної нестабільності.

## Література

1. Liu, H. Business Model and Compensation Strategy of Sporting Goods Industry: A Case Study of Nike // Highlights in Business, Economics and Management. 2024. № 24. С. 442–448. DOI: <https://doi.org/10.54097/5gwmt563>.
2. Фіалковська А., Ковальчук І. Сучасні тенденції розвитку ринку спортивного одягу // Науковий вісник Одеського національного економічного університету: зб. наук. праць / за ред. М.Д. Балджи. 2022. № 9(261). С. 209–222.
3. Stadnyk, S., Okun, D., Bondar, A., Sereda, N. Sports branding as an object of scientific analysis based on the study of publications in the international scientometric database Scopus // Слобожанський науково-спортивний вісник. 2023. Т. 27. № 2. С. 81–91. DOI: <https://doi.org/10.15391/snsv.2023-2.004>.
4. Savić, Z., Randelović, N., Stojanović, N., Stanković, V., Šiljak, V. The sports industry and achieving top sports results // Facta Universitatis, Series: Physical Education and Sport. 2018. Т. 15. № 3. С. 513. DOI: <https://doi.org/10.22190/FUPES1703513S>.
5. Cornwell, T. B. Sport, marketing, and consumer culture // The Oxford Handbook of Sport and Society / Oxford University Press. 2022. С. 336–356. DOI: <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780197519011.013.19>.
6. Crabtree, R. M., Zhang, J. J. Challenges and opportunities of contemporary sport marketing // Sport Marketing in a Global Environment. Routledge. 2022. С. 1–13. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003270041-1>.
7. Шматова О. Вплив пандемії COVID-19 на розвиток спортивної індустрії // Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія. 2022. № 2. С. 53–58.
8. Забалдіна Ю.Б., Роскладка Н., Передерко В. Визначення частки туризму в регіональній економіці з використанням методики допоміжного (сателітного) рахунку туризму на прикладі Івано-Франківської області // Інфраструктура ринку. 2021. № 60. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct60-39>.

9. Структурні зміни в економіці України та її регіонів. URL: <https://stat.gov.ua/uk/datasets/strukturni-zminy-v-ekonomitsi-ukrayiny-ta-yiyi-rehioniv-1>.

10. Національний класифікатор України. Класифікатор видів економічної діяльності ДК 009:2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>.

11. Забалдіна Ю., Дворська І. Антикризова адаптація туристичної галузі України // *Scientia fructuosa*. 2024. № 156. Т. 4. С. 121–140. DOI: [https://doi.org/10.31617/1.2024\(156\)07](https://doi.org/10.31617/1.2024(156)07).

### References

1. Liu, H. (2024), “Business Model and Compensation Strategy of Sporting Goods Industry: A Case Study of Nike”, *Highlights in Business, Economics and Management*, vol. 24, pp. 442-448.
2. Fialkovska, A. and Kovalchuk, I. (2018), “ Current trends in the development of the sportswear market”, *Naukovyi visnyk Odeskogo natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*, vol. 9(261), pp. 209–222.
3. Stadnyk, S., Okun, D., Bondar, A. and Sereda, N. (2023), “Sports branding as an object of scientific analysis based on the study of publications in the international scientometric database Scopus”, *Slobozhanskyi Herald of Science and Sport*, vol. 27(2), pp. 81–91.
4. Savić, Z., Randelović, N., Stojanović, N., Stanković, V. and Šiljak, V. (2018), “The sports industry and achieving top sports results”, *Facta Universitatis, Series: Physical Education and Sport*, vol. 15(3), pp. 513-522.
5. Cornwell, T. B. (2022), “Sport, marketing, and consumer culture”, *The Oxford Handbook of Sport and Society*, pp. 336–356
6. Crabtree, R. M. and Zhang, J. J. (2022), “Challenges and opportunities of contemporary sport marketing”, *Sport Marketing in a Global Environment*, pp. 1–13

7. Shmatova, O. (2022), "Impact of the COVID-19 pandemic on the development of the sports industry", *Sportyvna medytsyna, fizychna terapiia ta erhoterapiia*, vol.2, pp. 53–58.
8. Zabal'dina, Y.B., Roskladka, N. and Perederko, V. (2021) "Determination of the Share of Tourism in the Regional Economy Using the Methodology of the Tourism Satellite Account on the Example of Ivano-Frankivsk Region ", *Infrastruktura rynku*, vol. 60, pp. 222-231
9. State Statistics Service of Ukraine (2024), available at: <https://stat.gov.ua/en> (Accessed: 30 Dec 2024)
10. State Committee for Technical Regulation and Consumer Policy (2010), "National Classifier of Ukraine. Classifier of economic activities DK 009:2010", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text> (Accessed: 30 Dec 2024)
11. Zabal'dina, Y. and Dvorska, I. (2024), "Anti-crisis adaptation of the Ukrainian tourism industry", *Scientia Fructuosa*, vol. 156(4), pp. 121–140.

*Стаття надійшла до редакції 30.01.2025 р.*